

Попис и основци

Попис је белешка за будућност.

ISBN 978-86-6161-069-1

Попис становништва, домаћинстава и станова
2011. у Републици Србији

ПОПИС И ОСНОВЦИ

Београд, 2013.

Издавач:

Републички завод за статистику

За издавача:

Проф. др Драган Вукмировић, директор

Приликом коришћења података објављених у овој публикацији
обавезно је навођење извора.

Ова публикација је направљена уз финансијску помоћ Европске уније.
За садржај ове публикације искључиво је одговоран Републички завод
за статистику и не представља званичан став Европске уније.

Предговор

„Попис и основци“ је публикација намењена првенствено ученицима виших разреда основних школа и њиховим наставницима, али и свим другим заинтересованим читаоцима који желе да сазнају нешто о Попису становништва, домаћинства и станова, најобимнијем и најзначајнијем статистичком истраживању.

Циљ публикације је да на сликовит начин прикаже историјат, процес припреме и спровођења пописа, као и да упозна читаоце са основним резултатима Пописа становништва, домаћинства и станова 2011. године.

Детаљнији подаци Пописа 2011. године доступни су како у књигама коначних резултата пописа и другим пописним публикацијама, тако и у електронској форми на интернет страницама: www.stat.gov.rs и www.popis2011.stat.rs.

У Београду, октобра 2013.

Директор
Проф. др Драган Вукмировић

Шта знаш о попису?

Шта је попис?

Када се спроводи?

Чему служи попис?

Шта знаш о Републици Србији?

Колико становника има Србија?

Колико деце иде у основну школу?

Колико станова има у нашој земљи?

Да ли можеш да одговориш бар на једно од ових питања?

Упознај се с пописом па поново пробај да одговориш на ова питања.

Шта је попис?

Попис становништва, домаћинстава и станова је по садржају, обиму и по својој организацији највеће и најкомплексније али и најпопуларније статистичко истраживање које се спроводи у скоро свим земљама света.

Пописом се прикупљају најзначајнији статистички подаци о основним пописним јединицама (лицима, домаћинствима и становима) на територији једне земље.

У већини земаља попис се спроводи једном у 10 година.

Припрему, организацију и спровођење пописа спроводи званична државна статистичка служба.

Код нас је то **Републички завод за статистику.**

Значај пописа

Подаци који се прикупе у попису од великог су значаја за:

- процене броја и основних структура становништва за дужи период;
- планирање развоја у економији, образовању, здравству, становању и осталим економским и друштвеним областима;
- проучавање демографских кретања;
- научна истраживања итд.

ИСТОРИЈАТ ПОПИСА

Прапочеци данашњих пописа везују се за древне цивилизације, када су се, по налогу владара, пребројавали порески и војни обвезници.

Модерни пописи, који обухватају целокупну популацију једне земље, улазе у редовнију статистичку праксу крајем 18. и почетком 19. века.

На нашем тлу спровођење пописа има веома дугу традицију, која се може пратити још од давне 1834. године, када је на простору тадашње Србије извршен први попис у савременом смислу те речи. Од тог „пописа људства“ па до Првог светског рата пописи су, у просеку, спровођени на сваких пет година, због врло динамичног историјског раздобља.

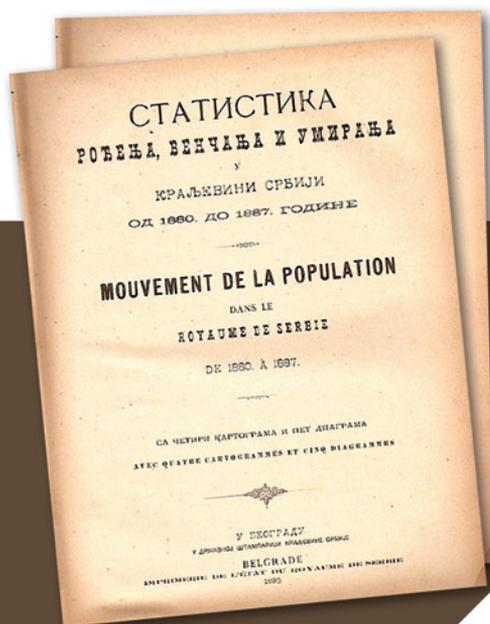
Између два светска рата извршена су само два пописа становништва, и то 1921. и 1931. године, а попис планиран за 1941. годину није спроведен због избијања Другог светског рата. Због потребе да се у што краћем року прикупе подаци о штетама насталим услед ратних разарања, 1948. године извршен је тзв. „скраћени“ попис, а већ 1953. и први комплетан послератни попис становништва. Почев од Пописа 1961. године, поново се успоставља десетогодишња периодика, тако да су пописи спроведени 1961, 1971, 1981. и 1991. године.

Почетак 21. века наша земља је дочекала у саставу Савезне Републике Југославије. Једини попис у оквиру те државе Србија је спровела 2002. године, и то само на територији централне Србије и АП Војводине.

Попис 2011. је први попис након 100 година који је Република Србија спровела као самостална држава. Овај попис није спроведен у априлу (као што је раније била пракса) већ у октобру.

Попис 2011. није спроведен на територији АП Косово и Метохија, док је у општинама Бујановац и Прешево забележен смањен обухват јединица пописа.

Подаци раних пописа могу се наћи у старим публикацијама, као што су: „Државопис Србије“ (издања од 1863. до 1894. године), „Статистички годишњак Краљевине Србије“ (издања од 1893. до 1910. године), и други статистички прегледи из 19. века.

Врсте пописа

Традиционални попис Попис на бази регистра
Комбиновани попис Остало

ТРАДИЦИОНАЛНИ ПОПИС

Пописивање целокупног становништва и свих станова на територији једне земље, које се најчешће врши тако што пописивачи, у одређеном периоду, иду „од врата до врата“ и попуњавају папирне пописне обрасце подацима које добијају од испитаника.

ПОПИС НА БАЗИ РЕГИСТРА

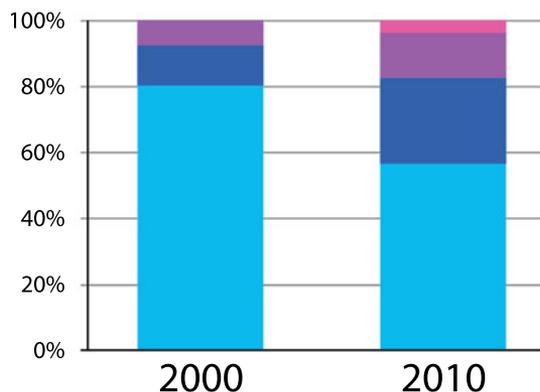
Подаци се узимају из различитих база података, које иначе постоје у општинама, полицији и сл. (регистар становништва, регистар станова, регистар запослених итд.).

КОМБИНОВАНИ ПОПИС

Део материјала се прикупља традиционалним пописивањем или другим истраживањем, а део из постојећих регистрара.

Постоје и друге, мање заступљене врсте пописа, попут тзв. „котрљајућег пописа“ (*rolling census*), који се спроводи у Француској.

Код нас, као и у већини земаља, спроводи се традиционални попис.

Да ли сте знали?

За рад у Попису 2011. ангажовано је око 40 000 пописивача. Када бисмо их све заједно повели на излет, требало би нам 800 аутобуса.

Критични моменат пописа

Како током пописивања, које код нас траје 15 дана, стање на терену може да се промени (станови се граде или руше, људи се селе, једни се рађају, други умиру и слично), мора се узети један конкретан тренутак према којем се подаци уписују.

Овај временски пресек у неким земљама назива се „пописна ноћ“ или „пописни дан“, а код нас је то „критични моменат пописа“.

У Попису 2011. „критични моменат пописа“ био је 30. септембра 2011. у 24 сата. Сви пописивачи су у пописне обрасце уписивали податке према стању које је било у поноћ између 30. септембра и 1. октобра 2011. године.

Пописни обрасци

Основни пописни обрасци су:

- **Пописница** (Образац П-1) – служи за уписивање података о лицу. За свако лице попуњава се посебна пописница;
- **Упитник за домаћинство и стан** (Образац П-2) – служи за уписивање података о домаћинству и стану.

Поред ових образаца које пописивачи попуњавају на терену, током пописа користи се и велики број помоћних пописних образаца који служе за различите евиденције, праћење издавања и кретања пописног материјала.

Основна обележја пописивача су:

Идентификациона картица

Овлашћење за рад

Торбица са обрасцима

Да ли сте знали?

Када би се основни обрасци које су попунили пописивачи сложили у један низ, добила би се стаза дуга 6 500 km. Толико бисте километара прешли када бисте авионом ишли из Београда, преко Париза и Лондона, до Москве и вратили се у Београд.

6 500 km

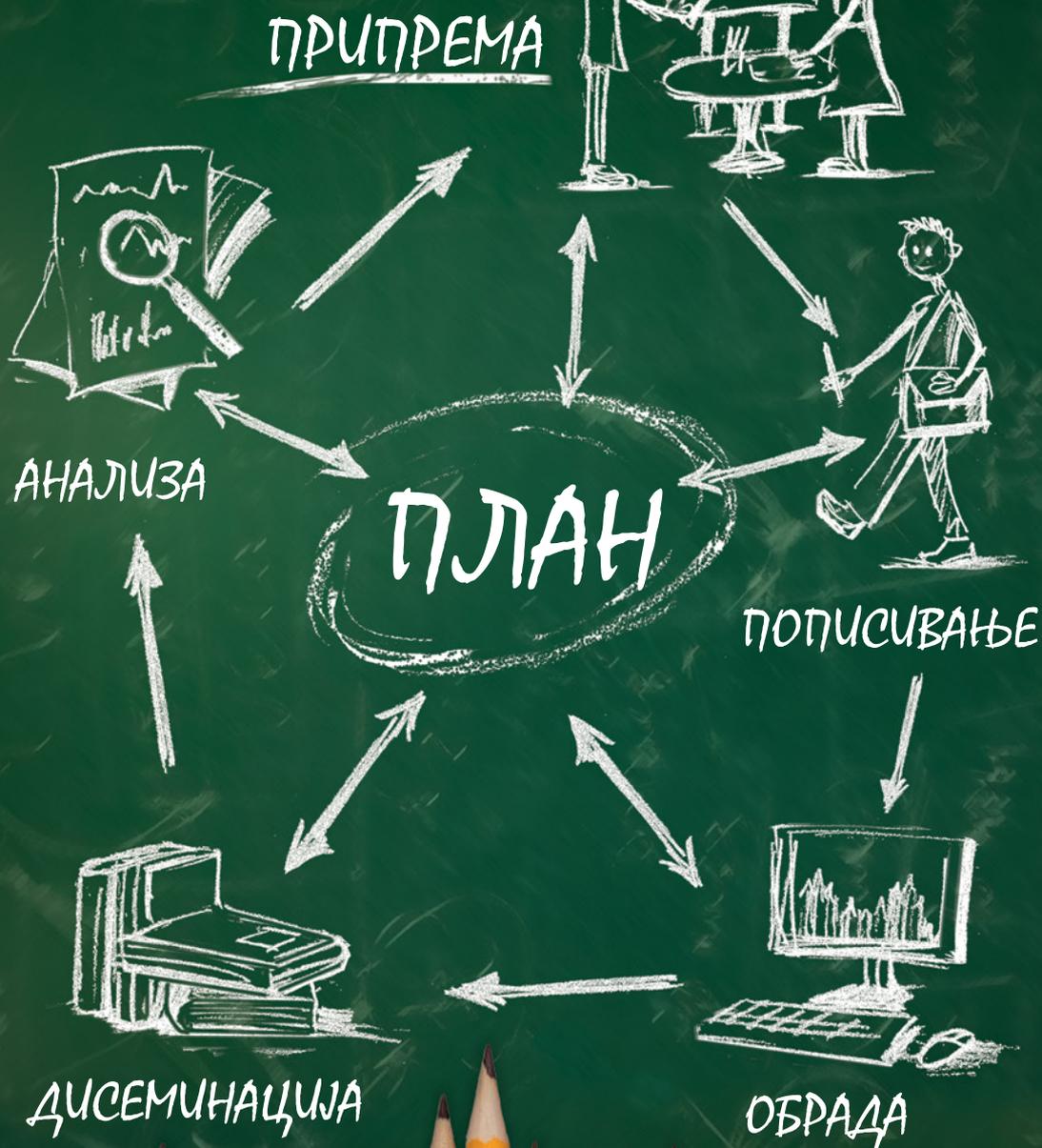
Заштита података

Подаци прикупљени у попису користе се искључиво у статистичке сврхе.

Сва лица која су овлашћена да учествују у спровођењу пописа (пописивачи, инструктори, контролори и др.), као и запослени у Републичком заводу за статистику, дужна су да строго воде рачуна о тачности уписа и обраде података и да чувају као тајну све податке прикупљене од пописаних лица током и након завршетка пописа.

Пописни процес

Фазе спровођења пописа:

Обрада података

„Сирове“ податке са образаца није могуће користити док се не смеће у електронску базу података. Од папира до базе подаци морају да прођу кроз читав систем рачунара и оператора.

ПРОЦЕС ОБРАДЕ ПОДАТАКА

Објављивање података (дисеминација)

Коначни подаци се објављују у књигама пописа, према утврђеном редоследу. До сада је објављено 16 од планираних **30 књига**.

Поред тога, подаци се објављују и на сајту Републичког завода за статистику, где се може преузети и андроид апликација.

www.stat.gov.rs

www.popis2011.stat.rs

Анализа података

Након објављивања података статистичари и научници из области демографије извршиће анализу добијених података. Резултати анализе биће објављени у више публикација.

СРБИЈА У БРОЈКАМА

ПОПИС 2011. ГОДИНЕ

1234567
1237 186 862123
7 186 86215867
2548544542874
54546555451%
1230.1%45984612
7 186 862 7 1865698
2386215860.1%4546
1225485474 8975
4655545.5648158%12 1232.
10.1%459846127 1861123 567
862 718686215862548544585
4287454546555451%0.1%4²³
59846127 186 862 7 18656
9886215860.1%454612254
85474 8975 4655545.5648
23158% 10.1%4598461259845
36127 186 862 7 18656 8566.23
5679886215860.1%4546122548
5474 8975 4655545.5648
158%10.1%459846⁴⁵⁶⁷
1259846127 186 862
7 186569886215 33%
860.1%4546122544567
85474²³
89

Свет и ми

Свет

7 087 850 165

Србија

7 186 862

Русија

2,06%

САД

4,05%

Кина

19,36%

Индија

17,47%

Бразил

2,75%

Јапан

1,85%

Србија

0,1%

Република Србија

3 687 686

51,3%

43,5 год.

укупно

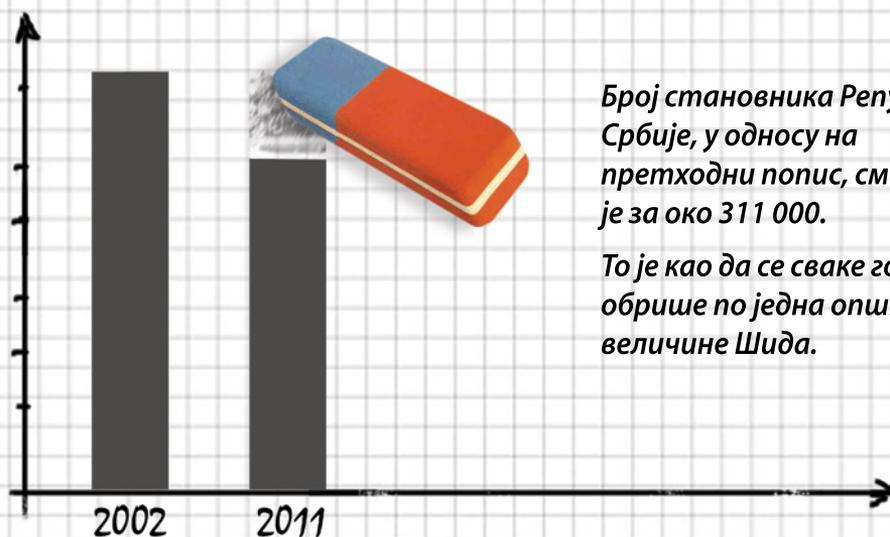
удео

просечна
старост

3 499 176

48,7%

40,9 год.

Број становника Републике Србије, у односу на претходни попис, смањен је за око 311 000.

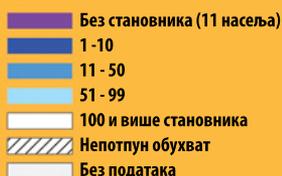
То је као да се сваке године обрише по једна општина величине Шида.

Насеља у Републици Србији са мање од 100 становника

Пораст броја насеља са мање од 100 становника, према пописима 1948–2011.

1948-1961	Око 80
1971	140
1981	280
1991	487
2002	713
2011	986

Број становника

Насеља са више од 50 000 становника

Београд	1 166 763
Нови Сад	231 798
Ниш	183 164
Крагујевац	150 835
Суботица	97 910
Зрењанин	76 511
Панчево	76 203
Чачак	73 331
Нови Пазар	66 527
Краљево	64 175
Смедерево	64 175
Лесковац	60 288
Ваљево	58 932
Крушевац	58 745
Врање	55 138
Шабац	53 919
Ужице	52 646

Према подацима Републичког завода за статистику за 2011. годину, 82,5% насеља имало је негативан природни прираштај.

У 1 458 насеља (31%) није рођено ни једно дете.

Општине са најмање становника

Број становника

Црна Трава	1 663
Трговиште	5 091
Лапово	7 837

Општине са најстаријим становништвом

Просечна старост

Црна Трава	54 год.
Гаџин Хан	52 год.
Сврљиг	51 год.

Општине са најмлађим становништвом

Просечна старост

Тутин	32 год.
Нови Пазар	33 год.
Сјеница	37 год.

2011. год.

ЖИВОРОЂЕНИ

65 598

УМРЛИ

102 935

ПРИРОДНИ ПРИРАСТАЈ

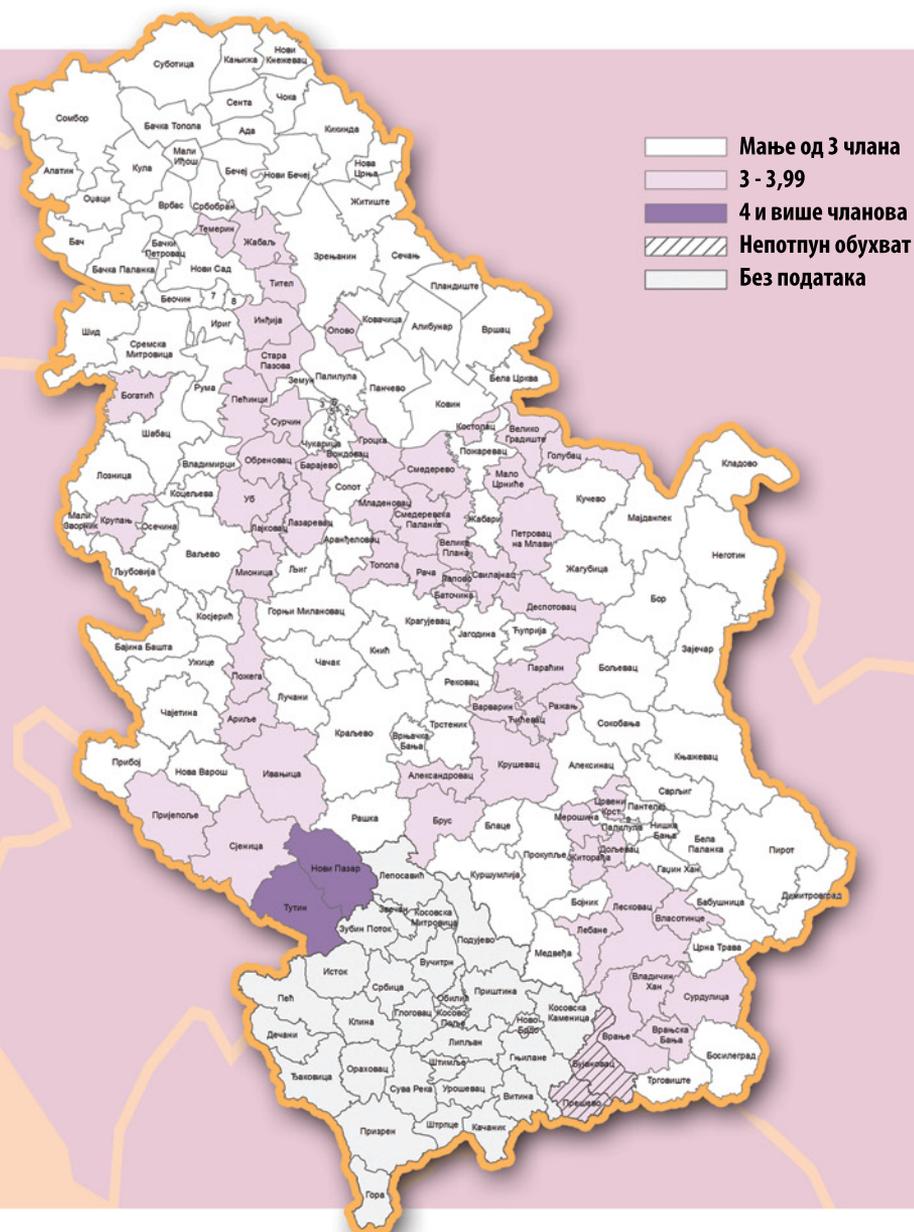
-37 337

Број домаћинстава

2 487 886

Просечна величина домаћинства

2,88 чланова

Скоро свако пето домаћинство у Републици Србији је самачко.

Општине са највећом просечном величином домаћинства

	Просечан број чланова
Тутин	4,65
Нови Пазар	4,17
Сјеница	3,99
Дољевац	3,50
Житорађа	3,46

Општине са најмањом просечном величином домаћинства

	Просечан број чланова
Црна Трава	2,09
Врачар	2,23
Стари град	2,25
Гаџин Хан	2,31
Савски венац	2,38

Број становника и просечна величина домаћинства, према пописима 1948–2011.

Попис	Број становника	Просечан број чланова
1948	6 527 966	4,39
1953	6 979 154	4,32
1961	7 642 227	3,96
1971	8 446 591	3,76
1981	9 313 676	3,63
1991	7 822 795	3,24
2002	7 498 001	2,97
2011	7 186 862	2,88

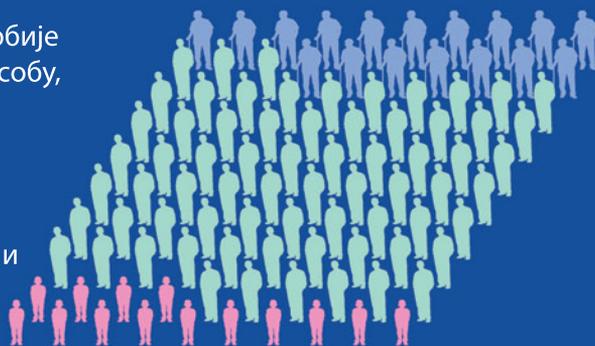
Старосна структура

Ако би се становништво Републике Србије свело на 100 људи и сместило у једну собу, онда би у тој соби стајало

17 људи старијих од 64 године,

69 људи старости од 15 до 64 године и

14 деце млађе од 15 година.

Миграције

Од 100 становника

55 се никада није селило ван места становања,

45 се доселило из неког другог места.

Школска спрема

Од 100 лица старијих од 14 година

3 је без школске спреме,

11 има непотпуно основно образовање,

21 је завршило само основну школу,

49 има средњу школску спрему,

17 је завршило вишу, високу школу или факултет (академију).

Рад на рачунару

Од 100 становника старијих од 14 година

49 зна да користи рачунар,

51 не зна да користи рачунар.

Економска активност

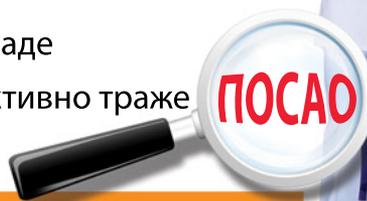
100 становника

41 активни

32 - лица која раде

9 - лица која активно траже

ПОСАО

59 неактивни

14 - деца млађа од 15 година

8 - ученици и студенти стари
15 и више година

23 - пензионери

8 - лица која обављају само кућне
послове у свом домаћинству (домаћице)

6 - лица која су неактивна из неких
других разлога (због болести и сл.)

Најчешћа имена Најчешће презиме

Милица и Драган
Јовановић

Најчешће комбинације имена и презимена

Милица Јовановић
Милица Петровић
Јелена Јовановић
Милица Ђорђевић
Марија Јовановић

Драган Јовановић
Зоран Јовановић
Драган Петровић
Александар Петровић
Александар Јовановић

Најчешћа имена деце рођене од 2001. до 2011. год.

ДЕЧАЦИ

ДЕВОЈЦИЦЕ

Да ли сте знали?

За руковање са свим становницима Србије потребно је 2 године и 3 месеца.

30. спрат је највиши спрат на коме живе људи у Србији.

У Србији је у време Пописа 2011. године у основну школу ишло око 566 500 деце. Када бисте их све позвали на рођендан, требала би вам торта од 8 тона.

Свако друго домаћинство у Србији има бар један рачунар.

Република Србија

У књигама пописа подаци су исказани по регионима, областима, општинама/градовима и насељима.

Град Београд

Град Београд је највећи град у Републици Србији.
У састав Града Београда улази **17** градских општина.

Територија Града Београда поклапа се са територијом Београдске области и Београдског региона.

Насеље Београд је део Града Београда и обухвата целокупну територију **6** градских општина (Врачар, Стари град, Савски венац, Звездара, Раковица и Нови Београд) и делове територија још **4** градске општине (Вождовац, Земун, Палилула и Чукарица).

Београдски регион

Од 100 становника Републике Србије, у Београдском региону живи 23.

Број становника **1 659 440**
Мушкарци 785 826
Жене 873 614

Деца стара 10 година	15 295
Дечаци	7 824
Девојчице	7 471
Деца стара 11 година	13 813
Дечаци	7 076
Девојчице	6 737
Деца стара 12 година	14 369
Дечаци	7 431
Девојчице	6 938
Деца стара 13 година	14 549
Дечаци	7 457
Девојчице	7 092
Деца стара 14 година	15 156
Дечаци	7 797
Девојчице	7 359
Деца стара 15 година	16 196
Дечаци	8 400
Девојчице	7 796

Број домаћинстава
606 433

Просечна величина
домаћинства
2,73 члана

Број станова
734 909

Највећи град

Град Београд

1 659 440 становника

Највеће насеље

Београд

1 166 763 становника

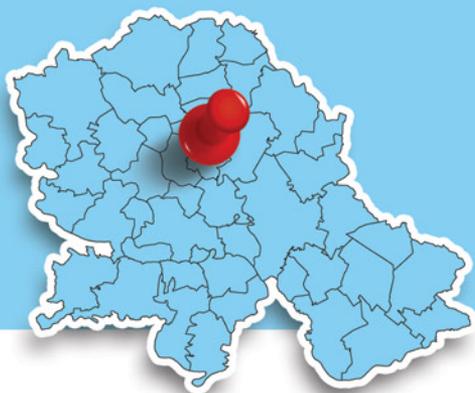
Најчешћа имена деце

Милица
Ана
Анђела
Јована
Теодора

Никола
Лука
Стефан
Марко
Алекса

Регион Војводине

Од 100 становника Републике Србије,
у Региону Војводине живи 27.

Број становника **1 931 809**
Мушкарци 939 617
Жене 992 192

Деца стара 10 година	19 182
Дечаџи	9 881
Девојџице	9 301
Деца стара 11 година	17 706
Дечаџи	9 083
Девојџице	8 623
Деца стара 12 година	18 357
Дечаџи	9 556
Девојџице	8 801
Деца стара 13 година	18 852
Дечаџи	9 614
Девојџице	9 238
Деца стара 14 година	19 837
Дечаџи	10 264
Девојџице	9 573
Деца стара 15 година	21 183
Дечаџи	10 897
Девојџице	10 286

Број домаћинства
696 157

Просечна величина
домаћинства
2,76 чланова

Број станова
848 064

Највећи град
Град Нови Сад
341 625 становника

Највеће насеље
Нови Сад
250 439 становника

Најчешћа имена деце

Милица
Јована
Теодора
Ана
Сара

Никола
Марко
Стефан
Лука
Александар

Регион Шумадије и Западне Србије

Од 100 становника Републике Србије, у Региону Шумадије и Западне Србије живи 28.

Број становника **2 031 697**
Мушкарци 1 000 820
Жене 1 030 877

Деца стара 10 година	20 997
Дечац	10 838
Девојчице	10 159
Деца стара 11 година	19 458
Дечац	9 963
Девојчице	9 495
Деца стара 12 година	20 049
Дечац	10 389
Девојчице	9 660
Деца стара 13 година	20 542
Дечац	10 531
Девојчице	10 011
Деца стара 14 година	21 457
Дечац	10 917
Девојчице	10 540
Деца стара 15 година	22 827
Дечац	11 691
Девојчице	11 136

Број домаћинстава
662 769
Просечна величина
домаћинства
3,06 чланова
Број станова
903 139

Највећи град
Град Крагујевац
179 417 становника
Највеће насеље
Крагујевац
150 835 становника

Најчешћа имена деце

Милица	Никола
Анђела	Лука
Јована	Лазар
Ана	Стефан
Марија	Марко

Регион Јужне и Источне Србије

Од 100 становника Републике Србије,
у Региону Јужне и Источне Србије живи 22.

Број становника **1 563 916**
Мушкарци 772 913
Жене 791 003

Деца стара 10 година	15 526
Дечац	7 967
Девојчице	7 559
Деца стара 11 година	14 406
Дечац	7 427
Девојчице	6 979
Деца стара 12 година	15 438
Дечац	7 947
Девојчице	7 491
Деца стара 13 година	15 547
Дечац	8 047
Девојчице	7 500
Деца стара 14 година	16 333
Дечац	8 410
Девојчице	7 923
Деца стара 15 година	17 488
Дечац	8 997
Девојчице	8 491

Број домаћинстава
522 527

Просечна величина
домаћинства
2,98 чланова

Број станова
745 819

Највећи град

Град Ниш
260 237 становника

Највеће насеље
Ниш

183 164 становника

Најчешћа имена деце

Анђела
Милица
Јована
Анастасија
Теодора

Никола
Лазар
Лука
Стефан
Александар

Осмосмерка

АКТИВНОСТ, БАЗА, БРАК, ДЕЛАТНОСТ, ДЕЦА, ЗАНИМАЊЕ, ЗАРАДА, ЗГРАДЕ,
ИНСТАЛАЦИЈЕ, ЈЕЗИК, КОМПЈУТЕРИ, КОНТРОЛА, ЛИЦЕ, ОБРАДА, ОБРАЗАЦ, ПОЛ,
ПОЉОПРИВРЕДА, ПОРОДИЦА, СТАНОВИ, СТАНОВНИШТВО, ТАБЕЛА, ШКОЛА

	С	Т	А	Н	О	В	Н	И	Ш	Т	В	О
К	О	М	П	Ј	У	Т	Е	Р	И	Е	Б	Б
О	П	А	Д	А	Р	А	З	О	Ј	Р	Е	Р
Н	А	Б	А	З	А	Т	П	И	А	И	Њ	А
Т	Ш	К	С	Ј	А	Е	Ц	Д	И	З	А	З
Р	К	Б	Т	Б	Е	А	А	К	В	Г	М	А
О	О	Л	Е	И	Л	Е	Ш	И	О	Р	И	Ц
Л	Л	Л	К	А	В	К	А	З	Н	А	Н	И
А	А	З	Т	А	А	Н	П	Е	А	Д	А	Д
Е	А	С	Ц	Р	Б	У	О	Ј	Т	Е	З	О
Ц	Н	Е	Б	Д	У	Ћ	Л	С	С	Н	О	Р
И	Д	Е	Л	А	Т	Н	О	С	Т	С	Т	О
Л	А	Д	Е	Р	В	И	Р	П	О	Љ	О	П

РЕШЕЊЕ

Спроведите мали попис у свом разреду

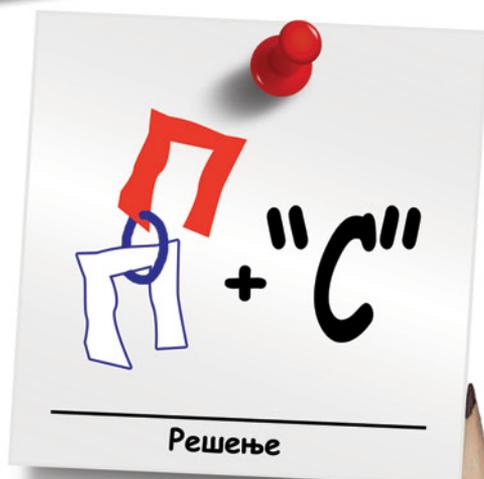

Одаберите међу вама двоје пописивача.

Наставник (или наставница) може бити инструктор који ће пратити пописивање и помагати вам у обради података.

За обраду података, уколико имате могућности, користите табеле у *Excel* формату.

О добијеним подацима разговарајте са својим наставницима.

6. ДА ЛИ СТЕ ИКАДА ЖИВЕЛИ ВАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ГОДИНУ ДАНА И ДУЖЕ

1 Да

2 Не → питање 7

а) Година доласка у Републику Србију

б) Држава у којој сте живели

<input type="text"/>													
<input type="text"/>													

страна држава

7. КОЈЕ ОД НАВЕДЕНИХ АКТИВНОСТИ ЗНАТЕ ДА ОБАВЉАТЕ НА РАЧУНАРУ

- 1 Обрада текста
- 2 Израда табела
- 3 Слање и примање електронске поште
- 4 Коришћење интернета
- 5 Ниједну од наведених

могуће је означити
више одговора

8. ВРСТА ЗГРАДЕ У КОЈОЈ СТАНУЈЕТЕ

- 1 Издвојена зграда с једним станом
- 2 Стамбена зграда с 2–9 станова
- 3 Стамбена зграда с 10 и више станова
- 4 Друго

9. СПРАТ НА КОМЕ СЕ СТАН НАЛАЗИ

10. НАЧИН ПУТОВАЊА У ШКОЛУ

- 1 Пешице
- 2 Градским аутобусом/трамвајем/тролејбусом
- 3 Међуградским аутобусом
- 4 Бициклом
- 5 Остало

могуће је означити
више одговора

Резултати пописа

Укупно

Најчешће име

Најчешће презиме

Најстарији у разреду

Рођени у овом месту

Никада се нису селили

Доселили се из другог места

Живели у иностранству

Компјутерски писмени

Станују:

- у згради с једним станом
- у згради са више станова,

и то:

- у приземљу
- на 1. спрату
- на 2. спрату
- од 3. до 5. спрата
- од 5. до 10. спрата
- изнад 10. спрата

Начин путовања у школу:

- пешице
- градским аутобусом/
трамвајем/тролејбусом
- међуградским аутобусом
- бициклом
- остало

_____ година
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)

_____ (број)
 _____ (број)

_____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)

_____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)

_____ година
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)

_____ (број)
 _____ (број)

_____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)

_____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)
 _____ (број)

ПОПИС И ОСНОВЦИ

Рукопис припремила: Александра Јовановић

РЕДАКЦИЈА

Руководилац: Зоран Јанчић

Чланови: Снежана Лакчевић, Љиљана Ђорђевић, Сузана Станојковић, Славица Вукојичић-Шево и Александра Јовановић

Израда карата: Миливоје Грбовић

Лектура: Богдана Милошевић

Графички дизајн и припрема: BABBLER MEDIA MARKETING

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

314.117(497.11)

“2011”(083.81)

ПОПИС и основци / [рукопис припремила
Александра Јовановић]. - Београд : Републички
завод за статистику, 2013 (Београд :
Републички завод за статистику). - 34 стр. :
табеле, обрасци ; 25 cm. -
(Попис становништва, домаћинстава и станова 2011. у
Републици Србији)

Тираж 2.000.

ISBN 978-86-6161-069-1

1. Јовановић, Александра [приређивач,
сакупљач]

а) Србија - Становништво - 2011 - Пописи
COBISS.SR-ID 201991948

www.stat.gov.rs

Издаје и штампа

Републички завод за статистику, Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 011 2412-922; Телефакс: 011 2411-260

Број страна: 34 • Тираж: 2000